

БУДІКАШТІ (Румунія). — Столиця Румунії переповнена сензаціями. Стало відомо, що тиждень тому отруїлася вершинею дубка король Каролем. Магда Лопеску. Король догався, побачивши виліт на кораблі з порту Борок, коли сівши за годину до смерті й короля стигнуло, щоб той не поїхав до Румунії. Лопеску боляла відпасти, щоб король її не знав, а тому затруїлася так, що тиждень боролася зі смертю.

Політичною сенсацією є те, що лідер соціалістичної партії й бувший прем'єр, Мано, який імплементував волюнтаризм Кароля до Румунії, зовсім змінив політику й іде до себе в маєток у Трансильванію. Так само й лідер малої партії аверексанців, генерал Авереску, відходить зовсім від політики.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Printed at "The Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1915, under the Act of March 3, 1879."
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
PEREPLATATI:
Популярне часо три мейла.
One year \$7.00 На рік \$7.00
Six months \$3.75 На пів року \$3.75
Three months \$2.00 На три місяці \$2.00
Foreign and Jersey City Rates: В Іспанії та в Європі:
One year \$10.00 На рік \$10.00
Six months \$5.00 На пів року \$5.00
Three months \$2.75 На три місяці \$2.75
Tex. "Cablegram" Montgomery 5-0498. Tel. Y. H. C. Montgomery 5-1838
Address: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В. Богущ. ЕВРОПА ТА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА.

Европейська публікація опі-
яні, хоч і занедало повільно, кий з неминучим вибухом
починає розуміти, що одним періодично з нечуваною силою
з найбільш сучасних націо-
нальних проблем, які ще не
знайшли належного розв'язан-
ня, є українська проблема.

Правда, для багатьох людей
проблема української нації за-
ради суверену державність
як їм видається зайвою або
недоцільною роз'яснювати
національної енергії та може
навіть несподівано зм'ягча-
ти супроти польсько-росій-
ського імперіалізму. В певних
кожах поширена також думка,
що чинна акція України ви-
являється погрозою для мира
на Сході Європи.

З нашого погляду такі твер-
дження свідчать лише про те,
що Європа ще й досі не зро-
зуміла як слід значення украї-
нської справи та недоцільно
той великої жаги української
проблеми, яку вона має для
господарської консолідації ці-
лої Європи та для забезпечен-
ня справжнього сталого мира
у світі.

Це правда, що український
нарі не мириться з сучасним
своім поневоленням та ріжні-
ми способами провадити чин-
ну акцію проти окупантів. А-
ле хіба інші колись поневоле-
ні народи не шляхом безнас-
танної боротьби добивались
свого визволення?

Хто має моральне право ви-
магати від України, щоб вона
примирилася з тим жахливим
режимом насильства, терору,
колонізації, господарсько-
го визиску та національного
виродження, який запану-
вав на українських землях пі-
сля недавньої нещадної україн-
ської нації відкрити власну су-
верену державу? Аж де
польсько-російській імпері-
ялі шляхом орудійної боротьби
успіли утворити Східну Європу
в 1919-20 рр. та спільни-
ми силами намагаються
її знову зруйнувати?

Куймо замість, поки гаряче. Тому використо-
вуймо кожну нагоду, щоб відплатити Польщам
за їхню "паціфікацію" хоч тим, щоб світ почав
пізнавати Польщу в її дійсній сутності. А з того буде
користь для світа й для нас. Саме тепер пора на
таку пропаганду, бо справа з "паціфікацією" зно-
ву вирине в пресі, як тільки буде зближатися ве-
реснева сесія Ліги Націй.

До того часу не повинно лишитися ні одного
примірка виданої Об'єднанням книжки.

ми і шляхом насильства та
терору намагаються так зля-
кати українську народну масу
та приборкати національний
визвольний рух, щоб приму-
сити на деякий час забезпеч-
ити своє панування над окупов-
аними українськими землями.
Промисловість, торгівля, всі
експерименти, які різні поль-
ські націоналістичні методи "па-
ціфікації", ні їм безсильні по-
літичні процеси, які вороги ук-
раїнської державності вкля-
рками провадять та аристок-
ратом на українських землях, не
можуть зломати непохитної
волі нашої нації добитись сво-
го повного визволення.

Навпаки яскраві факти ма-
ють арешти, як українсь-
ких націоналістів так і ук-
раїнських комуністів та ком-
сомольців, також роз-
стріли без суду України
стріли та козаків, "червоної"
окупації, які відбулись протягом
останніх місяців сего року на
Східній Україні, свідчать
визначно про те, що в боротьбі
проти московської - больше-
вицької окупаційної режі-
ми виступає широкий ук-
раїнський національний фронт.
Не дивно, бо колоніальна по-
літика Москви на Україні, при-
мусова колективізація різнити
робітництва з неминучим
штовханням всіх українців на
шлях консолідації своїх сил у
боротьбі проти російської о-
купації.

Так само сучасна польська
політика колонізації та по-
літизації Східної України
теж з'являється неминучим
штовханням всіх українських па-
триотів на шлях чинної само-
оборони, а нечувані погроми
та брутальне свавільство поль-
ської влади переконують ко-
жного українця наочно, що
кращою будучини не можна
чекати під чужоземним пану-
ванням.

Фактично український нарі
являється роками знаходиться у ста-
ні, так мовити, постійної
чинної боротьби, яка в залеж-
ності від обставин, то підно-
ситься на вищий щабель, "то
поводі затихає. І нема сумні-
ву, що за сприятливих обста-
вин та у слушний час ця бо-
ротьба вибухне величезним
полюєм та прибере дуже ве-
лікі розміри.

На жаль, Європа досить бай-
раку ставиться до цієї трагедії.

Яку переживає українська на-
ція. Законопоса своїми ріж-
кими проблемами у цім роз-
мірні трудностями, Європа пе-
р. Тим більше, що український
ребуєся явче в зачарованому
колі ізоляції про мир, тоді як
чинної боротьби за своє ви-
зволення, поки наразі не ви-
зоро з неминучістю загрозю буде
свої власної національної
вибухом ріжних заварюх та державності,
збройних конфліктів.

Тому зовсім не виключено,
наразі так зрозуміє, що ут-
ворення Суверенної Соборної
України має значиння не для
жодної одної або двох чи трьох
європейських держав, а на-
прямки для всієї Європи, бо ук-
раїна є ключем до сталого ми-
ра на Сході Європи.

Я, нижче підписана, складаю
щирі подяки головному уряд-
никам Українського Народно-
го Союзу за шкоре виплати
мені посмертного в сумі \$1500
по моїм покійним мужу Миколі
Івановичу, котрий помер 11. травня с. р.
оставив мене з малолітні-
ми дітьми. Ця допомога стала
для мене великою підмогою
у теперішній моїй положенні.

Анна Баран, жінка, і діти
Іван, Стефан, Ольга і
Володимир,
Вилмингтон, Дел.

ПОДЯКИ.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ НАДІШЛИ З КРАЮ.

- НОВА КУХНЯ, вітанимий книжок, потрібні в кожній українській хаті. Автор: Олена Заліська. 30 центів. 35
- МОНОГРАФИ, до християнського виховання. Шлях до... 65
- НАРОДНИ ВІСНИКИ, до виховання. Шлях до... 35
- ЯК ДОБРИ КРАСЯ і задержати молодість та здоров'я. Написана Олена Заліська на основі власної та косметичної практики в Празі. 50 центів. Шлях до... 75
- ЗАСВІДЧЕННЯ КОЗАЧЕНЬ, народний співинок з нотами і малюнками. Шлях до... 65
- СОННЕ ЗАХОДИТИ, історія поїзку з часів армії української Запорозької Січі. Автор: Михайло Мельник. Брошура 75 центів, опрацьована 1.00
- ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШЕВЧУКА В СВОБОДІ ВІЙНИ. Частина 1. Шейка в замілю. Ярослав Гашек. Авторизований переклад з чеського. Шлях до... 90
- ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШЕВЧУКА В СВОБОДІ ВІЙНИ. Частина 2. Шейка на фронті. Ярослав Гашек. Авторизований переклад з чеського. Шлях до... 1.25
- ПОМІНИХІ з часів української революції, ген. Веселов. Петрова. Шлях до... 1.25
- ПАРИЖСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ, 1871 року. Шлях до... 1.00
- ЧОРНІ РАЙОНІ, спогади за час від 1. листопада 1918 до 13. травня 1919 року. Автор: Михайло Мельник. Шлях до... 45
- КОЖУХИ, спогади з-під Івана Мисюка. Шлях до... 45
- НА ПЕРЕДНІЙ ВІЙНОВИЙ ПІДЛІ, власні переживання і думки 1912-1914 Олена Степанівна. Шлях до... 25
- НА ЧОРНІ ДОРОЗІ, оповідання. Микола Мартин-Мельник. Шлях до... 75
- ЗАПОРІЗЬКІ, ЛЮБОВІ СПІВАННЯ. Шлях до... 3.75
- ВАДІМ, повість з київських часів. Богдан Левицький. Шлях до... 1.00
- ВАДІМ, повість з київських часів. Богдан Левицький. Шлях до... 1.00
- ПОДІВНИК, 1897-1917 р. Евгений Кононович. Опрацьована... 2.50

Декретом з поштових кинок у нас є у більшій кількості, а декретом тільки по 1/2 примірника.

Замовлення разом з надрешткою слати на адресу:

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ВІТКИ З ПРАЦІ В. ЛІПІНСЬКОГО "УКРАЇНА НА ПЕРЕЛОМІ"

Побіжно як Легенда Люб-
линська, про добровільну за-
уку Русів з Польщею, відгра-
та відважну боротьбу життю
української аристократії в Р-
чипосполитий — так само пі-
ріана по духу сестра, Легенда
Перевальська, відграфа таку
саму роллю в історії україн-
ської козацької аристократич-
ної верстви. В Імперії росій-
ській Як Люблінська Легенда
в Польщі, так само Переваль-
ська Легенда в Росії ідеоло-
гічно і юридично спасає украї-
нську аристократію — по бан-
кротстві її власної держави —
від положення верстви заво-
йованої, підбитої, рабської в
державі чужій. Ці легенди і
тут і там дали нашої аристо-
кратії всі права й привілеї ари-
стократії державної нації на
тіх підставі, що "Моявля, вона
до тих державних, доброді-
вля, без примусу пристає.
Алеж треба творити пам'яті,
що не тільки, для отієї спе-
ціальної пізньої видумки,
легенди. І тому, як ішим, як і
справі бажання істориків на-
йти в Перевальської Умови
примітку підставу Перевальської
Умови, на яких Україна
добровільно пристала до дер-
жави московської. — не дали
очевидцям ніяких позитивних
результатів. Можна сказати,
що скільки істориків, стільки
і легенд. І тому, як ішим, як і
справі бажання істориків на-
йти в Перевальської Умови
примітку підставу Перевальської
Умови, на яких Україна
добровільно пристала до дер-
жави московської. — не дали
очевидцям ніяких позитивних
результатів. Можна сказати,
що скільки істориків, стільки
і легенд.

ним, послідним скріпленням
на папері актом отого жим за-
думного діла. Алеж розуміється
ніхто не може доказати того,
чого не було. А раз Богдан
Хмельницький не підіймав
встановлення проти Польщі в
її і в намірі прилучення України
до Московії, то ясно, що його
умова з Московією в р. 1654-ти
була таким самим випадковим
союзом, зверненням проти
Польщі й закінченням для
визволення України від Поль-
щі, якими були всі його по-
передні такіж самі союзи з
Кримом, а перші за все з Ту-
реччиною.
Практична ціль того союзу
була така сама, як і ціль со-
юзів попередніх. В боротьбі з
Польщею цар заступив місце
султана, і тільки. Ставши при-
датку Україну, він мав її ро-
дати митарювати поміч проти
Польщі і за що поміч мав ді-
стати від України певну гро-
шівку грошівку данину таку
саму, яку дідався за свій про-
текторат султан в Смирнополі,
в Моздаї, в Володимирі. І умо-
ва з царем робиться по тому
готовим візиром, по яким і ро-
блячися до того часу умови
України в справі протекторату
з султаном. Основні підстави
пункти Перевальської Умо-
ви сформульовані дуже ясно і
її одна з друга сторона ніби
до них хіба не забула. Ві-
двіська царський маєток ти-
Польщу під Смоленським і крім
того мав бути дана Україні
проти Польщі постійна міл-
лизна підмога, а коли треба
було, то й поміч проти Татар.
Перевальська Умова.

3. МІЖ ЦАРЕМ І КОРОЛЕМ.

Але розуміння того глибо-
кого політичного перестрою,
який приносилась з собою по-
решення царська, було причи-
ною того, що Гетьман рішився
на цей крок тільки тоді, коли
всі інші спроби визволення У-
країни не вдалися й коли ста-
новище Гетьмана на Україні
до того вже на стільки сильне,
що він міг звизначити такий пе-
реворот в політичній перест-
рої. До того часу всі його політи-
ка проти Москви звизначалася
до того, щоб за всяку ціну
"в'їхати мій", заклучений дав-
ніше між Московією й Польщею,
розв'язати та обох монархів —
царя й короля — роздирати.
Як не було, здається, засобу,
якого б — починаючи від ду-
рня цареві Сіверянину, ли-
товських городів по Дніпру й
польського престолу, а на по-
грозах "розорати Татарам"
царство московське скінчилися
— не вживав в тій своїй полі-
тиці Гетьман, так знов ніщо
не доводило його до більшої
злості, як всяка звістка про
польсько-московську згоду.
Коли в половині 1651 р. при-
був до Хмельницького згоду
Гетьман "гоніть", з посольством,
що Цар Гетьмана ушвищав,
аби він з'явився до царя (тоб-
то королем польським) — вою-
вав, бо в такій раз Цар сво-
їм брату Королю мусів би
дати поміч і військо своє по-
силає — то Хмельницький, як
оповідає наочний свідок цієї
справи, посол князя Януша Ра-
зів'явля, Мисловський, — "роз-
дуже ставиться до цієї трагедії."

Івіс і зів'явля, хочаби дати перед Гетьманом, Писарем Ге-
послові царському по ліції; неральним і Полковником ре-
ледасе Шумейко, полковник людію. "Вони — навою до-
черинишній, встиг вихопити
Гетьмана в обійми". Поперед-
ного року він за те саме по-
всь московських до гаряч
приковував, а в Чернігові, в
своїм дворі, переконував само-
званого "дідра" Тимощу А-
новитеського, котрого мав намір
привести, потрібні випустити
в Москву.
По довгих титаничних, геть-
манських просябах та погро-
зах, згодився наразі москов-
ський собор в р. 1653 на те,
що б він прийняв Хмельницько-
го в Військо Запорозьке, "в
підданство". В початку 1654 р.
приїхали на Україну моско-
вські бояри для виїзду на при-
ймання. Мілгійський союз
своєю і протекторат царський
над Україною — стали доко-
наним фактом. "І, Рішопістата
— як слушно, зачувши про це,
сказав в своїй соймовій до-
королі дрови маршалок со-
вій Францішек Дубарський —
на саму тільки дискрецію (бда-
гоусмотріти) Хмельницького
віддана зістала". З того часу
Я Польки стали поважати Геть-
мана. Віл, здобувши силу, не-
рестав бач в їх очах і в очі
судівних володарів "зубоутова-
ний рабам", а став головою
нової великої держави. Ціл-
Перевальської Умови була о-
сигнута знову.
4. ЛЯШКО-МОСКОВСЬКА
ПРИЯЗНЯ.
Посли козацькі, що з Віл-
на повернули, явились складні

(Далі буде).

